

Lilla Plus

Allmänt

Uppgifter i addition där summan är högst 10 kallar vi i skolan för "Lilla plus".
(term + term = summa)

Här nedan har vi delat in additionsuppgifterna i olika svårighetsgrader.

I början kan barnen med fördel ta hjälp av konkret material när de lär in uppgifterna.

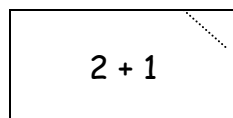
Målet för åk 1 är att barnen ska automatisera alla uppgifter i "Lilla plus" dvs att de ska kunna svaret på uppgifterna direkt utan att använda konkret material eller att ramsräkna i huvudet.

Det är nödvändigt att lära sig "Lilla Plus" och "Lilla Minus" i de lägre årskurserna eftersom denna kunskap utgör grunden till all addition och subtraktion, då den senare generaliseras i högre talområden. (Kan man $3+3$ så kan man generalisera till $30+30$, $300+300$ osv.)

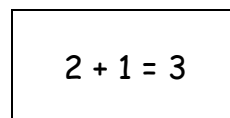
Att tänka på

I skolan har barnen lärt sig att ta det största talet först. Påminn ditt barn om ledordet: **Ta störst först** när ni övar på additionsuppgifter. Ex uppgiften $2 + 7$ räknar man enklast ut om man istället tänker $7 + 2$ dvs man räknar upp från 7 (8, 9) istället för från 2 (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9).

Alla uppgifter kan tränas med enkla räknekort, med uppgiften på framsidan och svaret på baksidan. Använd lite hårdare papper. Klipp av högra hörnet så är det lättare att sortera korten.

framsida

baksida

Ett mer

1+1   2+1   3+1   4+1   5+1   6+1   7+1   8+1   9+1
         1+2   1+3   1+4   1+5   1+6   1+7   1+8   1+9

De här uppgifterna bygger på ramsräkning, dvs talramsan 1, 2, 3 osv och innebär att man flyttar sig ett steg framåt i talraden.

Om barnen är säkra på talens grannar dvs talet före och efter ett visst tal **5 6 7**, har de oftast inga problem med den här typen av uppgifter.

Plus noll ändrar ingenting

0+0   1+0   2+0   3+0   4+0   5+0   6+0   7+0   8+0   9+0   10+0
         0+1   0+2   0+3   0+4   0+5   0+6   0+7   0+8   0+9   0+10

Den här typen av uppgifter kan tränas med hjälp av räknesagor.

Den ena typen av räknesagor ska utgå från noll först, t ex 0+5. "Jag hade inte några pengar, men så fick jag fem kronor av mamma, så nu har jag fem kronor."

Den andra räknesagan ska utgå från en uppgift med noll sist, t ex 5+0. "När jag ätit fem glassar, så orkade jag inte mer. Den dagen åt jag bara fem glassar."

Räknesagorna hjälper barnen att förstå innebörden i ledordet: **Plus noll ändrar ingenting**.

Tvillingar / Dubblor

1+1   2+2   3+3   4+4   5+5

Barnen kan ha hjälp av sina händer och fingrar när de lär in kombinationerna. De sätter pekfingerarna mot varandra för 1+1, pekfinger-långfinger på den ena handen mot pekfinger-långfinger på den andra handen för 2+2 osv.

Nästan tvillingar / Nästan dubblor

1+2   2+3   3+4   4+5
2+1   3+2   4+3   5+4

När man kan 2+2 riktigt säkert är det inte svårt att räkna ut vad 2+3 är. I skolan har vi övat att se 2+3 som 2+2 är 4 och ett mer är 5.

Öva genom att spela spelet "Nästan tvillingar"/"Nästan dubblor".

Två till

1+2   2+2   3+2   4+2   5+2   6+2   7+2   8+2
2+1   2+3   2+4   2+5   2+6   2+7   2+8

1+2, 2+2, 3+2 har vi övat på tidigare.

Det är bra att träna på att ramsräkna med två steg (2-skutt) innan man börjar träna på den här typen av uppgifter, 2, 4, 6, 8, 10 och 1, 3, 5, 7, 9 osv

Hel hand

5+0   5+1   5+2   5+3   5+4   5+5
0+5   1+5   2+5   3+5   4+5

De enda nya uppgifterna här är 5+3 och 3+5.

Lättast är att tänka hel hand plus ett antal ental.

*Åtta är ju fem och tre,
Lätt att fatta ska du se.
Fem barn snurrar på en stång,
Tre barn hoppar dagen lång.*

Öva "Snabbtitt".

Visa talen 6, 7, 8, 9, 10 med en hel hand plus 1, 2, 3 osv fingrar på den andra handen. Låt barnet snabbt avgöra vilket tal du visar.

Öva taluppfattning med en femkrona och fem enkronor.

Tiokamrater

0+10   1+9   2+8   3+7   4+6   5+5
10+0   9+1   8+2   7+3   6+4

Det är bara 7+3, 6+4 och 3+7, 4+6 som är nya.

Lek leken "Knappleken"

Två eller tre deltagare. Man behöver tio knappar.

En av deltagarna håller händerna bakom ryggen och fördelar knapparna mellan händerna. Övriga deltagare ska gissa hur många knappar som finns i respektive hand. Den som först gissar rätt får överta knapparna.

Lek leken "Tio kulor"

Du har 10 kulor.

Fördela dem i dina två händer och visa bara den ena handen.

Ställ frågan hur många kulor som finns i den andra handen.

Upprepa övningen många gånger.

Låt sedan barnen arbeta vidare två och två.

Sjung "Tiokamratvisan"

Melodi "Gubben noak"

0+10

1+9

2+8 med

3+7 är tio

4+6 är tio

5+5 hur ska det gå?

Jo, tio även då!

Tre plus sex är nio, det blir inte tio

6+3   3+6

Nio gummor kan man se.

Alla dansar tre och tre.

Sex av dem ska gå till Mora,

tre till marknaden i Nora.

Sex och tre det är ju nio.

Nio, det är nästan tio.

Automatisering av Lilla Plus

Blanda alla räknekorten och öva på hela Lilla Plus.

Ringa in alla tal som du har automatiserat dvs de tal du kan svara på snabbt, utan att räkna på fingrarna eller ramsräkna fram.

0+0	1+0	2+0	3+0	4+0	5+0	6+0	7+0	8+0	9+0	10+0
	0+1	0+2	0+3	0+4	0+5	0+6	0+7	0+8	0+9	0+10
		1+1	2+1	3+1	4+1	5+1	6+1	7+1	8+1	9+1
			1+2	1+3	1+4	1+5	1+6	1+7	1+8	1+9
				2+2	3+2	4+2	5+2	6+2	7+2	8+2
					2+3	2+4	2+5	2+6	2+7	2+8
						3+3	4+3	5+3	6+3	7+3
							3+4	3+5	3+6	3+7
								4+4	5+4	6+4
									4+5	4+6
										5+5

Elevers namn: _____

Lilla Minus

Allmänt

Uppgifter i subtraktion där ena termen är högst 10 kallar vi i skolan för "Lilla Minus".

(term - term = differens)

Här nedan har vi delat in subtraktionsuppgifterna i olika svårighetsgrader.

I början kan barnen med fördel ta hjälp av konkret material när de lär in uppgifterna.

Målet för åk 1 är att barnen ska automatisera alla uppgifter i "Lilla Minus" dvs att de ska kunna svaret på uppgifterna direkt utan att använda konkret material eller att ramsräkna fram svaret.

Ett mindre

10-1   9-1   8-1   7-1   6-1   5-1   4-1   3-1   2-1   1-1

Träna först på att ramsräkna neråt från 10, 10, 9, 8, 7 osv.

Minus noll ändrar ingenting

10-0   9-0   8-0   7-0   6-0   5-0   4-0   3-0   2-0   1-0   0-0

Berätta räknesagor.

Exempel: 8-0

När jag gick in i affären hade jag 8 kr i fickan, eftersom jag inte köpte något i affären hade jag fortfarande 8 kr i fickan när jag kom ut igen.

Minus allt

10-10   9-9   8-8   7-7   6-6   5-5   4-4   3-3   2-2   1-1   0-0

Berätta räknesagor.

Exempel: 10-10

När jag gick in i affären hade jag 10 kr i fickan. Jag köpte en studsboll för 10 kr. När jag gick ut ur affären hade jag inga pengar kvar.

Minus nästan allt

10-9 9-8 8-7 7-6 6-5 5-4 4-3 3-2 2-1

Berätta räknesagor så att begreppet "nästan allt" blir klart för barnen.

Exempel: 5-4

Pelle hade fem bollar med sig. Han gav mig fyra. Pelle är jättebusstig. Han fick ju bara en kvar själv.

En tvilling går

2-1 4-2 6-3 8-4 10-5

En tvilling går hänger samman med "Dela lika".

Berätta räknesagor.

Exempel 8-4

Karin har 8 hallonklubbor, hon ger hälften till sin lillasyster.

Hur många behåller hon själv?

En tiokamrat går

10-9 10-8 10-7 10-6 10-5

10-1 10-2 10-3 10-4

Lek "Knappleken"

Två eller tre deltagare. Man behöver tio knappar.

En av deltagarna håller händerna bakom ryggen och fördelar knapparna mellan händerna. Övriga deltagare ska gissa hur många knappar som finns i respektive hand. Den som först gissar rätt får överta knapparna.

Hel hand

10-5 9-5 8-5 7-5 6-5
9-4 8-3 7-2 6-1

Vi tar bort en hel hand dvs fem fingrar alltså får kvar en hel hand.

Två ska gå

10-2 9-2 8-2 7-2 6-2 5-2 4-2 3-2 2-2

Träna först på att ramsräkna baklänges med två steg i taget (2-skutt),
10, 8, 6, 4, 2, 0 och 9, 7, 5, 3, 1.

Nio minus sex är tre, går bra de´me´

9-6   9-3

*Nio gummor kan man se.
Alla dansar tre och tre.
Sex av dem ska gå till Mora,
tre till marknaden i Nora.
Sex och tre det är ju nio.
Nio, det är nästan tio.*

Dela så lika som möjligt

7-3   7-4

Berätta räknesagor.

Jonas och Anna gjorde 7 mål tillsammans på fotbollsmatchen. Anna gjorde ett mål mer än Jonas. Jonas gjorde 3 mål och Anna 4.

Automatisering av Lilla Minus

Blanda alla räknekorten och öva på hela Lilla Minus.

Ringa in alla tal som du har automatiserat dvs de tal du kan svara på snabbt, utan att räkna på fingrarna eller ramsräkna fram svaret.

10-0	9-0	8-0	7-0	6-0	5-0	4-0	3-0	2-0	1-0	0-0
	10-1	9-1	8-1	7-1	6-1	5-1	4-1	3-1	2-1	1-1
		10-2	9-2	8-2	7-2	6-2	5-2	4-2	3-2	2-2
			10-3	9-3	8-3	7-3	6-3	5-3	4-3	3-3
				10-4	9-4	8-4	7-4	6-4	5-4	4-4
					10-5	9-5	8-5	7-5	6-5	5-5
						10-6	9-6	8-6	7-6	6-6
							10-7	9-7	8-7	7-7
								10-8	9-8	8-8
									10-9	9-9
										10-10

Elevers namn: _____

$0 + 0$	$1 + 0$	$2 + 0$	$3 + 0$
$4 + 0$	$5 + 0$	$6 + 0$	$7 + 0$
$8 + 0$	$9 + 0$	$10 + 0$	$5 + 5$
$0 + 1$	$0 + 1$	$0 + 2$	$0 + 3$
$0 + 4$	$0 + 5$	$0 + 6$	$0 + 7$

$0 + 7$

$0 + 8$

$0 + 9$

$0 + 10$

$1 + 1$

$2 + 1$

$3 + 1$

$4 + 1$

$5 + 1$

$6 + 1$

$7 + 1$

$8 + 1$

$9 + 1$

$1 + 2$

$1 + 3$

$1 + 4$

$1 + 5$

$1 + 6$

$1 + 7$

$1 + 8$

$1 + 9$

$2 + 2$

$3 + 2$

$4 + 2$

$5 + 2$

$6 + 2$

$7 + 2$

$8 + 2$

$2 + 3$

$2 + 4$

$2 + 5$

$2 + 6$

$2 + 7$

$2 + 8$

$3 + 3$

$4 + 3$

$5 + 3$

$6 + 3$

$7 + 3$

$3 + 4$

$3 + 5$

$3 + 6$

$3 + 7$

$4 + 4$

$5 + 4$

$6 + 4$

$4 + 5$

$4 + 6$

$10 - 0$

$9 - 0$

$8 - 0$

$7 - 0$

$6 - 0$

$5 - 0$

$4 - 0$

$3 - 0$

$2 - 0$

$1 - 0$

$0 - 0$

$10 - 1$

9 - 1	8 - 1	7 - 1	6 - 1
5 - 1	4 - 1	3 - 1	2 - 1
1 - 1	10 - 2	9 - 2	8 - 2
7 - 2	6 - 2	5 - 2	4 - 2
3 - 2	2 - 2	10 - 3	9 - 3

$8 - 3$

$7 - 3$

$6 - 3$

$5 - 3$

$4 - 3$

$3 - 3$

$10 - 4$

$9 - 4$

$8 - 4$

$7 - 4$

$6 - 4$

$5 - 4$

$4 - 4$

$10 - 5$

$9 - 5$

$8 - 5$

$7 - 5$

$6 - 5$

$5 - 5$

$10 - 6$

$9 - 6$

$8 - 6$

$7 - 6$

$6 - 6$

$10 - 7$

$9 - 7$

$8 - 7$

$7 - 7$

$10 - 8$

$9 - 8$

$8 - 8$

$10 - 9$

$9 - 9$

$10 - 10$

